

ACC. N:R

M. 10244:1-6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Halland Upptecknat av: Mai Fossenius
Härad: Himle Adress: Herrestadsgat. 12 b, Malmö
Socken: Varbergs stad Berättat av: Th. Thoreson
Uppteckningsår: 1945 Född år 1880 i Varberg

Arbetarrörelsens framväxt. s. 1.

Jordbruk och boskapsskötsel i staden. s. 3.

Skriv endast på denna sida!

Arbetarrörelsens framväxt

Det var år 1896 som arbetarna här i Varberg började organisera sig. Det var bland stenkuggarna och murarna och i viss mån också bland typograferna som rörelsen och dess program ^{fick} namn och form. Bland förgreningarna från dessa första är kända nämnas stenkuggarna Aug. Andersson, Jacob Pettersson och Haraldsson samt murarna Sandberg och Sjöberg.

De första sammankomnaderna höll vi i Slekfäregården och i Erdenshuset, sedan fick vi ju vårt Folkeets Hus. 1903-04 bildades de politiska organisationerna till vilka de fackliga anslöt sig.

Det första demonstrationstiget här i Varberg gick av stapeln 1898 och riktade

ACC. N:R M. 10244: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de ca. 200 deltagare. Själva gick jag
med som 16-åring pojke; jag var sten-
huggare då.

1907 strejkade stenhuggarna och 1908
transportarbetarna och så kom storskij-
ken år 1909 i vilken så gott som samtliga
organisationer utom järnvägsmännen
deltog. 1908 när transportarbetarnas
strejkade gick det särskilt hårt
fört. Då kom nämligen en kontingent
arbetsvilliga fagelsmän hit och åtog sig
transportarbetarnas arbete. Dessa
fagelsmän blev naturligtvis synnerligen
illa omtyckta och det demonstrerades
mot dem på olika sätt.

Jordbruk och boskapsvård i staden.

Vid storskiftet fick varje färdighet inom stadens 32 kvarter sig tilldelad s. k. bomtjord i lottar om 2 å 3 tunnland, skildes från varandra genom staket, diken eller en jordvall. Här odlades lite av varje, dock huvudsakligen foder åt de kreatur man höll i staden, men även i någon mån brödsspannväl och då framförallt råg. Man odlade naturligtvis också potatis, kål o. dyl. Denna bomtjord fick inte säljas utan måste intas av kommunen till skillnad från den s. k. odaljorden som äges fritt och kan säljas eller köpas efter behag.

Beträffande husdjur var det för synnerligen vanligt att sådana hölls i staden.

ACC. NR M. 10244: 4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tranförellet var det vanligt att man hade en gris. Den pådömdes av så gott som varenda arbetarfamilj i staden. Den var i regel inhytt i vedboden på gården och det är ju så svårt att tänka sig vilken plats där blev under hela sommardagen framför allt. Den hots allt var grisen hela familjens älsklings som man pysslade om efter bästa förmåga och jag skall säga att den blev fet och präklig. Välgrädd blev den och någon mestadom kunde det ju inte bli tal om i den lilla arbetsmeniga i vedboden.

Hästar fanns naturligtvis också i staden. Det var ju köpmännen och de mera väl-situerade som höll sig med sidan och ställ åt oss eller hämmade hästar fanns överallt. Parskilt vid de stora

affärerna hade nämligen möjligheter att laga
då det många skjutsar då bruderna kom in
för att göra sina stora uppköp för i
världen och det var inte bara med häst-
skjutsar de kom, utan också särskilt från
skroppsbutikerna, i vagnar försända ut
utan.

Får höra man i någon mån, fast det inte
var precis vanligt och hörs finns än i dag
på sina håll.

Det var väl omkring 1915 skulle jag tro
som myndigheterna började ringa på mot
att man höll husdjur i staden. Framförallt
ausöop det ohygieniskt att hålla gris
och det förbjöds också skaf efter. D. v. s.
man kunde ju få dispens att hålla
en gris om man hade såsom avskrivning-
an för godkänt av vederbörliga.

ACC. N:R M. 10244:6.

Behörfande gödselu, ackorderade varje fast-
lighetsägare med någon lantbrukare som
gästis. Och benyttade sig av den mest att
han htrubde den och gödselkännorna var
nimsam du vanligt syn här i staden för
i tiden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV